

have været langt højere. Endnu skal jeg som et Beviis for, at Rjoberne have været vel tjente med de af dem foretagne Kjøb, gjøre opmærksom paa, at der af de 4,209 Tønder Land, der hørte til de omhandlede 80 Gaarde, ikke er udstykket mere end 176 Tønder Land, som ere afhændede for største Delen til Bebyggelse; alt det Øvrige er ikke blevet udparcelleret, hvilket vidner om, at Rjoberne have været istand til at tilsvare Alt, hvad der paahvilede dem, uden at behøve at gjøre Udveie dertil ved at afhænde endeel af den til Gaardene liggende Jord.

B. Christensen: Ja, den ærede Justitsministers forskjellige Dyringer kunde visse- ligen give Anledning til mangehaande Betragtninger; jeg skal imidlertid søge korteligt at komme tilbage til hvad jeg troer her ere Hovedpunkterne. Den ærede Minister har, saa forekommer det mig, først søgt at deducere, hvorledes han ligefrem havde været i sin strenge Ret ved at udfærdige de Bevillinger, han har udfærdiget, saaledes som han har udfærdiget dem, og han har deduceret det ved at oplyse os om, hvilke Bevillinger der af den tidligere Regjering vare meddeelte i de sidste 60 eller 70 Aar. Jeg troer nu, at der kan indvendes en heel Deel mod denne Beviisførelse, og jeg troer navnlig, at, dersom vi her havde at afgjøre det Spørgsmaal, som forøvrigt ikke foreligger til Afgjørelse, om Justitsministeren har gjort en berettiget Brug af Bemyndigelsen til at give Bevillinger, da var det ikke ad denne Vej, at man maatte søge at komme til Erkjendelse deraf, men ved at holde sig til den kongelige Resolution af 10 Juli 1846; thi jeg maa paastaae, at den er Lovgiverens sidst udtalte Willie om de her omhandlede Bevillinger, og denne Lovgiverens udtalte Willie gaaer udtrykkeligt ud paa, at de omhandlede Bevillinger til at afhænde Bøndergods fremdeles skulle kunne ventes, naar det efter Sagens nøierrøgselse findes, at en saadan Tilladelse saavel er til Bønderstandens Gavn, som o. s. v. Spørgsmaalet bliver nu ingenlunde, om de Bevillinger, den ærede Justitsminister har udfærdiget, staae i mere eller mindre Harmonie med de foregaaende 70 Aars, men Spørgsmaalet forekommer mig at være,

om de staae i en god og fuldkommen Overeensstemmelse med Lovgiverens Udtalelse i Resolution af 10de Juli 1846, og, naar man da i denne Udtalelse seer, at der fortrinsviis og allerførst nævnes, at der ved Bevillingen skal sees hen til Godsets Bøndestands Lærv, forekommer det mig, at det Spørgsmaal ligger nær: er da denne Bøndestands Lærv fyldestgjort derved, at Selveiendom absolut søges fremmet, uden Hensyn til gjennem hvilke Offre og hvilke Banfeligheder for de Paa-gjældende? Spørgsmaalet bliver fremdeles, om Selveiendom er søgt fremmet saaledes, at den paa Godserne boende Bøndestand derved i Overeensstemmelse med de Principer, som Lovgiveren ligefra 1769 gjentagne Gange har udtalt, er blevet lettet Afgangen dertil. Men det maa jeg tilstaae, at jeg ikke kan overbevise mig om. Jeg troer, at den forrige Regjerings General-procureur har Ret, naar han siger, at disse Bevillinger ere mindre gunstige for Fæstebønderstanden, end selve de af det tidligere danske Cancellie meddeelte, og jeg troer, at den forrige Indenrigsminister har havt god Føie, naar han netop af dette Hensyn fandt det betænkeligt at vedblive med disse Bevillingers Meddelelse; thi jeg maa i Forbigaaende bemærke, at det ikke blot var om Procenterne — et Spørgsmaal, som her ikke kan komme i Betragtning —, at en Dissens fandt Sted mellem de ærede Ministre, men han udtalte den afvigende Anskuelse, der foreligger Offentligheden, at Bøndestands Interesse synes at fordrø, at man ikke ved Bevilling fremkaldte Afhændelse til Selveiendom paa Lehnsgodserne paa en Tid, da en almindelig Afløsning af Fæstevæsenet maatte forestaae, og han meente, saameget mindre som, for atter at komme tilbage til den forrige Regjerings General-procureur, det herved ikke maatte oversees, at netop det Fæstegods, der ligger under Lehnene, danner en særegen Kategorie, hvorpaa Staten lettere end paa andet Fæstegods kan skaffe sig Indflydelse derved, at Lehnbesidderen formeentlig ingen Ret har til at sælge og derfor, naar han søger om Ret til at sælge, maa finde sig i, at Staten, ved at give ham en Ret, som ikke tilkommer ham, opstiller Betingelser, hvorved det af Lovgiveren ved Resolution af 1846